

si Dr. D. a Dr. L. nikdy v řízení správním netvrdili a netvrdí ani nyní ve své stížnosti, že byli v rozhodné době, o niž jde, posluchači vysoké školy. Již z tohoto důvodu nemůže se stížnost dovolávat s úspěchem vynětí těchto kandidátů advokacie z pensijní pojistné povinnosti podle § 2 č. 3 zák. č. 26/29 Sb. Jeví se tudíž stížnost Dra Pavla Š., Dra Jana D. a Dra Barnabáše L. bezdůvodnou.

Č. 11.506.

Pojištění pensijní: * Práce telefonistky nejsou pracemi podobnými pracím uvedeným příkladmo v § 1 odst. 1 č. 2 zákona č. 26/1929 Sb.

(Nález ze dne 27. října 1934 č. 20.015.)

V ě c: Vítkovické horní a hutní těžířstvo (adv. Dr. František Králíček z Mor. Ostravy) proti ministerstvu sociální péče (za zúč. Helenu Sch. adv. Dr. Emil Goliat z Moravské Ostravy) o pensijní pojištění.

V ý r o k: S t í ž n o s t i s e z a m í t a j í p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Pensijní ústav II. úředníků a zřízců Vítkovického těžířstva horního a hutního v Moravské Ostravě-Vítkovicích prohlásil výměry z 19. července 1929 Helenu Sch. a Žofii O. jako telefonistky, zaměstnané u tohoto těžířstva v nové válcovně, od 1. ledna 1929 za pojištěním povinné podle zák. č. 26/1929 Sb. Na odvolání stěžujícího si těžířstva zemský úřad v Brně tyto výměry zrušil a vyslovil, že jmenované jako telefonistky pensijní pojistné povinnosti nepodléhají, poněvadž vykonávají práce převážně manuální, které podle § 1 cit. zák. tuto povinnost nezakládají. Nař. rozhodnutími vyhovělo min. soc. péče odvoláním, jež podal jmenovaný pensijní ústav z těchto rozhodnutí, zrušilo je a vyslovilo, že Sch. a O. ve sporné době pojistné povinnosti pensijní podléhaly a to v podstatě z těchto důvodů: Provedeným šetřením, zejména seznáním firmy a výpovědí J. K., jakožto i seznáním zaměstnankyň Sch. a O., zvláště jejich výpověďmi z 27., resp. 10. března 1931, je zjištěno, že Sch. a O. byly ve sporné době zaměstnány u firmy jako telefonistky v závodní telefonní centrále nové válcovny. Jejich povinností bylo obstarávat žádané spojení jak při rozhovorech interních, tak i externích (na linkách státních). Při hovorech na státních linkách poznamenávaly den a hodinu rozhovoru, jméno volajícího a zavolanou stanici, při meziměstských rozhovorech i délku rozmluvy. Jiných písemných prací neobstarávaly. Kromě toho zprostředkovaly telefonické rozmluvy (interní i na státních linkách) tak, že v případě potřeby na zvláštní příkaz dotázaly se v některém oddělení závodu, resp. v jiném podniku firmy, zda materiál je připraven pro převzetí, nebo Sch. urgovala některé firmy ohledně dodávek, tlumočila zprávy podle přesného diktátu i do zahraničí, hlásila na příslušných místech telefonické omluvy dělníků, kteří se nemohli do práce dostavití, zodpovídala různé dotazy ohledně dělnictva, při čemž si potřebné informace opatřovala sama dotazem na příslušných místech a výsledek zjištění pak dotazujícímu hlásila. O. zamluvila pro úředníka, resp. zástupce firmy pokoj v hotelu nebo tlumočila

příslušným oddělením různé cirkuláře závodní o určitých kategoriích zaměstnanců a pod. Toto zprostředkování rozhovorů zabíralo průměrně 25% celkové činnosti, nedosáhlo však nikdy 50% včetně příslušných záznamů o rozhovorech na linkách státních, jež vyžadovaly maximálně 1 hodinu denně. Ostatní činnost O. záležela v uvedené obsluze telefonního aparátu. Sch. a O. dlužno vzhledem k vylíčenému způsobu jejich zaměstnání zařaditi do kategorie zaměstnanců kancelářských ve smyslu § 1 odst. 1 č. 2 zák. č. 26/1929, které vesměs podléhají pojistné povinnosti, pokud jejich hlavní činností není čištění, úklid, hlášení návštěv, posílky, rozmnožování písemností pouze cestou chemickou nebo mechanickou, nebo podobné práce. Takovými pracemi ony zaměstnány nebyly. Jejich činnost záležela vesměs v pracích, jež nutno čítati k vlastním pracím kancelářským. Na povaze této činnosti nemění nic okolnost, že tato činnost zahrnuje v sobě jednotlivé úkony, jež ve své podstatě jsou samy o sobě pracemi převážně manuálními, neboť, jak vysvítá z celkové stylisace § 1 i z důvodové zprávy k pensijnímu zákonu (tisk posl. sněm. č. 1076 str. 12) je pojistná povinnost zaměstnance dána — nehledíc k supletorní klausuli § 1 odst. 2 — již samou příslušností zaměstnance, hledíc k způsobu jeho zaměstnání, k některé z kategorií, vytčených sub. č. 1—6 § 1 bez ohledu na to, jaké práce v konkrétním případě se konají. Takovouto kategorií jsou i kancelářští zaměstnanci se smyslu § 1 odst. 1 č. 2 pens. zák., k níž Sch. a O. způsobem svého zaměstnání náleží.

O stížnostech, vytýkajících těmto rozhodnutím nezákonnost, uvažoval nss takto:

V nynějších sporech jde o řešení otázky, zda Sch. a O. ve svém zaměstnání jako telefonistky v telefonní centrále v nové válcovně stěžujícího si těžírstva od 1. ledna 1929 byly podrobeny pensijní pojistné povinnosti podle zák. č. 26/1929 Sb. V § 1 odst. 1 bodu 2 tohoto zákona se ustanovuje, že pojištěním povinny a podle jeho ustanovení pojištěny jsou osoby zaměstnané v republice Československé na základě smluvního služebního poměru jakožto kancelářští zaměstnanci vůbec, vyjmajíc osoby zaměstnané čištěním, úklidem, hlášením návštěv, posílkami (ač-li v peněžních podnicích neroznášejí cennosti), rozmnožováním písemností pouze cestou chemickou nebo mechanickou nebo podobnými pracemi, byť i vedle této hlavní činnosti konaly také práce druhu jiného; zejména všichni kancelářští zaměstnanci advokátů, notářů a patentních zástupců. Z ustanovení toho plyne, že zákon podrobuje pensijní pojistné povinnosti — jsou-li splněny základní její předpoklady uvedené v úvodní větě 1. odst. § 1 cit. zák. — zásadně všechny kancelářské zaměstnance, vyjímá pak z tohoto pojištění toliko osoby, které jsou zaměstnány v kancelářích pracemi rázu zcela podřízeného, jež příkladmo v cit. ustanovení vypočítává. Ježto kategorie těchto kancelářských zaměstnanců jest vyňata z pensijní pojistné povinnosti vzhledem k podřízenému charakteru jejich zaměstnání jen jako výjimka z pravidla, jinak všeobecně platného, že kancelářští zaměstnanci pensijnímu pojištění podléhají vůbec, nutno podle obecně uznávané vykládací zásady, že *exceptiones stricte sunt interpretandae*, uvedený výjimečný předpis vykládati přesně. Jest proto extensivní výklad tohoto výjimečného předpisu nepřijatelný. Za vyňaté z pensijního pojištění podle onoho předpisu

lze tedy uznati jen ty kancelářské zaměstnance, kteří konají práce svou podstatou a rázem skutečně podobné pracím, jež zákon v něm uvádí.

Žal. úřad vyslovil v nař. rozhodnutí, že Sch. a O. dlužno zařaditi do kategorie zaměstnanců kancelářských ve smyslu § 1 odst. 1 č. 2 zák. č. 26/1929 Sb. Stížnost uznává tuto subsumpci výslovně za správnou. Mezi stranami není tedy sporu o tom, že jmenované jsou kancelářskými zaměstnankyněmi podle této normy. Rovněž tak jest nesporné, že nevykonávají takové práce, jež zákon v cit. ustanovení *expressis verbis* vypočítává jako zaměstnání, jehož vykonavatelé jsou z pensijní pojistné povinnosti vyňati, jako čištění, úklid atd. Na sporu jest tedy toliko otázka, zda práce, vykonávané řečenými zaměstnankyněmi, jsou podle své povahy podobnými pracemi jako práce v zákoně výslovně vypočítané, t. j., zda s hlediska pensijní pojistné povinnosti ony práce lze těmto pracím klásti na roveň.

Žal. úřad zodpověděl tuto otázku na základě výsledků vykonaného šetření o způsobu zaměstnání Sch. a O. záporně.

Stížnosti, neformulující žádné námitky proti správnosti skutkové podstaty, z níž žal. úřad při hodnocení prací, těmito zaměstnankyněmi vykonávaných, vycházel, hájí stanovisko, že tyto práce byly takřka téhož rázu jako hlášení návštěv, posílky a rozmnožování písemností cestou mechanickou nebo chemickou. Snaží se dovésti, že činnost jejich byla převážně manuální, a že jsou proto z pensijního pojištění vyňaty. Stížnosti poukazují k tomu, že podle vlastních jejich protokolárních údajů z celkové jejich pracovní doby připadalo průměrně na zapisování telefonických rozhovorů 12.5% a na zprostředkování telefonických sdělení 25%, takže zbytek jejich činnosti, t. j. 62.5% připadal na mechanické a rukodílné obstarávání spojů tyčinkami. Z dalších vývodů stížností pak vysvítá, že podle mínění stěžujícího si těžířstva, jak zprostředkování telefonních sdělení, tak i vlastní obsluhu telefonního aparátu zapínáním spojů sluší hodnotiti jako práce, které jsou podobné těm, jejichž vykonavatele zákon z pensijního pojištění vyjímá.

Stížnostem není možno však přisvědčiti. Co se týče činnosti, záležející v zprostředkování telefonických sdělení, jest zřejmo, že tato činnost, při níž osoba je vykonávající musí vyslechnouti vzkaz osoby volající, vyhledati příslušný spoj s osobou, které jest vzkaz určen, a po jejím ohlášení dotčené sdělení jí vyříditi, touto svou podstatou, vyžadující určitého zvýšeného duševního a nervového napětí, liší se nepochybně od zcela mechanického zaměstnání osob, obstarávajících čištění, úklid, hlášení návštěv, posílky a p. Různá intenzita duševní námahy při obojím druhu zaměstnání jest pak překážkou, aby bylo možno s hlediska ustanovení § 1 odst. 1 bodu 2 pens. zák. č. 26/1929 Sb. označiti je ve smyslu této normy jako práce podobné. Totéž platí také o vlastní obsluze telefonního aparátu obstaráváním spojů tyčinkami při rozhovorech na linkách interních i externích (státních). I toto zaměstnání vyžaduje přehledu linek a stanic a vyšší pozornosti a tím vyšší duševní činnosti než čištění, úklid, posílky a pod. Jeho podstata nespočívá výhradně jen ve zcela mechanickém vkládání tyčinek do příslušných otvorů v telefonním aparátu, nýbrž tyto výkony, o sobě arci manuální, jsou jen nezbytnou přípravou k tomu, aby byl dosažen vlastní úkol čin-

nosti telefonistky v telefonní centrále, t. j. obstarati žádaný spoj mezi osobou volající a volanou.

Z těchto úvah vyplývá, že stanovisko stížností, jakoby takovéto kancelářské zaměstnankyně vykonávaly podobné práce, jaké zákon vypočítává v cit. ustanovení, a byly z tohoto důvodu z pensijní povinnosti vyňaty, za správné uznati nelze. Opačnému úsudku žal. úřadu, opřenému o výsledky vykonaného šetření o způsobu jejich zaměstnání, kterému stížností neodporují, a jež ani nss neshledává vadným, není tedy možno vytýkati právem, že není ve shodě se zákonem.

Č. 11.507.

Školství: * Učitelské čekatele ve smyslu § 2 uč. zák. č. 104/26 Sb. přísluší na Moravě ustanovovati týmž orgánům školským, které ustanovují učitele definitivní.

(Nález ze dne 27. října 1934 č. 20.165.)

V ě c: Vladimír S. ve V. proti ministerstvu školství a nár. osvěty o ustanovení učitelským čekatelem.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Dekretem okresního školního výboru v Olomouci z 5. září 1928 (doručeným 10. září 1928), ustanoven byl st-l, býv. výp. učitel při obecné škole v P., dnem 1. září 1928 učitelským čekatelem při obecné škole v L. na místě učitele Karla B. Zároveň připomenut mu byl služební slib. Zemská školní rada moravská, zjistiť u příležitosti poukazování služebních příjmů st-li, že učitel Karel B., na jehož místě jím zatím obsazeným byl st-l ustanoven, byl přidělen obecné škole v D. na místo učitelky Antonie H., přidělené měšťanské škole tamtéž na místě definitivního odb. učitele F., přikázaného na státní měšťanskou školu v Š., neschválila výnosem ze 4. října 1928 ustanovení st-le učitelským čekatelem, ježto nepůsobí na místě trvale požitkově uvolněném, a uložila v důsledku toho ošv-u, aby dekret, kterým byl st-l ustanoven učitelským čekatelem, zrušil a vystavil mu dekret nový jako výpomocnému učiteli. Zároveň poukázala st-li dekretem z téhož data a čísla jako výpomocnému učiteli obecné školy v L. od 1. září 1928 odměnu ročních 9.768 Kč, poučivši ho o právu podání námitek (st-li doručen 22. října 1928). Ošv vydal na to dne 17. října 1928 st-li nový dekret, jímž »v důsledku nařízení zemské školní rady ze 4. října 1928 č. 44.190« zrušil svůj dekret z 5. září 1928, jímž byl st-l ustanoven učitelským čekatelem, výzval tohoto, aby tento dekret vrátil, a současně ustanovil ho dnem 1. září 1928 výpomocným učitelem při obecné škole v L. nejdéle do konce června 1929 (doručeno 22. října 1928).

Podáním z 26. října 1928 podal st-l proti poukazovacímu dekretu zšr-y námítky a proti dekretu ošv-u ze 17. října 1928 rekurs. Výměrem z 29. března 1929 nevyhověla zšr podanému rekursu proti pozměňovacímu dekretu ošv-u ze 17. října 1927 z toho důvodu, že st-l nemá právního nároku na ustanovení ve službě školní vůbec, zvláště ne na ustanovení v určité vlastnosti (jako učit. čekatel, resp. výpom. učitel), a nad to